

H O V O R N A.

K reformě studia právnického.

O reformě studia právnického se dnes hodně mluví a hodně píše; jednak se cítí skutečná potřeba jistých reforem, jednak ale chce se à tout prix reformovat ve všem a všechno, z jakési popřevratové reformační manie. Článek v »Hovorně« Právníka, sešit 4., začíná otázku znova od abecedy. Bylo již mnohokrát v otázce té promluveno, a to z úst povolaných (psal o ní profesor Hötzel, Sommer, Čáda atd.) a čteme-li proto článek, líčící barevnými slovy přechod mladého doktora práv z theorie do praxe, zdá se nám, že čteme věc již hodně, hodně známou. A tu naskýtá se nám především otázka, jaký je úkol university, pokud je školou pro praxi a odkud a kdy přestává se právník učit. Bylo již na jiných místech dříve zdůrazněno především, že úkolem university není vyrábět hotové advokáty, soudce, státní úředníky. Universita má naučit právníky vědecky a odborně myslet, má jim dát theoretický základ, na němž v praxi mají budovat a bez něhož by nemohli stavět úsporně a úspěšně. Pro praxi, zvláště právnickou, nelze podceňovat vědu a kdo z ní nevyšel, počav na universitě, ten musí v praxi velice dohlánět, poněvadž se musí dopracovati jakéhos, takéhos systému, který si měl utvořit již při studiu universitním. Kdo chce pak v praxi dosíci jakýchsi úspěchů, musí si stále všimati rozvoje theorie, bez které by praxe byla hluchá.

Nezdá se mně, že by ten přechod, jak ho dr. Pošva ve svém článku líčil, byl tak tragický pro toho, kdo vyšel z university, nemyslí, že spolkl všechnu učenost světa a udrží si kontinuitu s tím, k čemu se před tím na universitě dopracoval a považuje další léta opět jen za školu (vždyť k čemu by byla pak pětiletá advokátní praxe, tříletá přípravná služba soudcovská atd.), ve které však vedle theorie, kterou žádný prozřetelný právník nepustí, učí se aplikovati zásady právního řádu na život. Zklamání mladých doktorů v počáteční praxi vyvěrá pak z toho, že s právními zásadami musí operovati i jiným způsobem, než jak byli až dosud zvyklí. K ulehčení tohoto přechodu však universita těžko může s úspěchem působit (už s ohledem na neobyčejný okruh, množství oborů právnické praxe) a vědomě nechce působit. Není tedy úplně správným názor, že ze školy přijde mladý JUDr. přímo do života, spíše bych řekl, že vstoupí do nové školy, kde zpracovává školní materiál také s jiné stránky, snad pro život jeho důležitější, ale rozhodně ne více zajímavé.

Bylo kdesi trefně řečeno, že universita nesmí se státi ško-

lou pro výchovu státních úředníků. Bylo by to snad pro »praktické« počátky jak absolventů, tak zaměstnavatelů (ať je již zaměstnavatelem kdokoliv) lepší, ale pochybuji, že by byl celkový efekt větší, poněvadž více praktického učení bylo by na úkor všeobecného vzdělání a mělo by za následek snížení kvality. Toto snížení muselo by se pak projevit v celku a v dobách absolutoriu vzdálenějších. Zejména pro právníka platí příkaz po stálém a dalším vzdělávání. Je přirozeno, že, chtěli by praktický právník dojíti dále, musil by se pak v praxi přiučovat teorii o to víc, oč byl na universitě praktickým výcvikem připraven a bylo by to pro něho tím těžší, čím by snad byl starší. Jest snad lépe, přehoupne-li se přes onen rozdíl hledisek člověk mladý, než aby doháněl nedostatky vědomostí člověk starší.

Že by se snad neochotou university ztěžovala »dnešní smutná situace t. zv. inteligentního proletariátu«, tomu snad nebudeme úplně věřit. Autor je jistě advokátním koncipientem a ví, že se hromadí stížnosti na převelikou nabídku a malou poptávku v oboru advokátním, zatím co zůstává stále absolvovaným právníkům volná cesta státní a zejména soudcovské služby, kde dnes i materiální počátky jsou lepší, nehledíc k tomu, že lze pozorovati a učit se daleko bezprostředněji.

Zdá se mi, že návrh autorův na provedení obligatorních praktických cvičení ve všech oborech právních na universitě, nepočítá dobře s časem. Mělo-li by se všechno předváděti, tak, jak si autor představuje, musilo by se patrně počítati s prodloužením právnického studia snad o další dva roky, nehledíc k obtížím technického rázu, jež jsou dány zejména v Praze tisícíhlavými zástupy posluchačstva a naprostým nedostatkem vhodných místností. Nelze dobře srovnávati přípravu právnickou s přípravou na učitelských ústavech, kterou znalecky autor dává za vzor. Učitel potřebuje výstupů, pokusů, náslechnů, poněvadž po maturitě jde na školu a tam také skutečně hned učí. Avšak absolvovaný právník nestane se hned soudcem cum voto, ani mu není svěřena hned advokátní substituce, a to z toho důvodu ne, poněvadž jeho způsobilost na to prostě dosud nestačí. K tomu potřebuje prostě onu praxi, neboli pokračování ve studiích s hlediska aplikace právní, ale k dosažení této způsobilosti je pak onen »život« vhodnější, než sebe lepší praktické cvičení na universitě, kde nelze se vyhnouti menší nebo větší akademičnosti, nehledíc k tomu, že studující z takových cvičení nevytěží tolik, kolik vytěží právník v praxi, který musí věc nejen poslouchat, ale skutečně dělat a se zájmem dělat.

Podle toho zdá se, že ani závěrečný odstavec článku dr. Pošvy není oprávněn. JUDr. Bohumil Dymeš.

D E N Í K.

O kombinované dopravě po železnici a vodách vnitrozemských promluvil ve schůzi Právnické jednoty dne 17. března t. r. přednosta komerční sekce v ministerstvu železnic dr. L a n k á š. Thema, jež, jsouc zajímavou i po teoretické stránce dopravně-právní, má velikou praktickou důležitost pro náš obchod vzhledem k významu Labe a Dunaje pro naši zahraniční dopravu. Navázav na porady zvláštního výboru pro kombinovanou přepravu, zřízeného u dopravní organizace Společnosti národů, jimž předsedal, dovodil přednášející, jaké překážky se v cestě kladou zavedení dokonalé kombinované přepravy s jednotným tarifem a jednotným přepravním dokumentem.

Otázka jednotného přepravního dokumentu souvisí s úpravou dispozičního práva se zbožím během dopravy, která opět dotýká se samého kořene zvláštní povahy přepravní smlouvy, jakožto námezdní smlouvy o vykonání díla s modalitou smlouvy ve prospěch třetího. Dispozice se zbožím jest upravena různým způsobem u přepravy železniční a vodní. Kdežto železniční nákladní list jest jen průvodním papírem důkazním, jest nakladací list (konossement) u vodní dopravy papírem, představujícím zboží, umožňujícím, je-li vystaven na řád, »obchodní transakce se zbožím i během dopravy« a dávajícím volnou dispozici se zbožím tomu, na jehož jméno je indossován. Měla-li by kombinovaná přeprava přinést obchodu plný prospěch, bylo by nutno, aby jednotný přepravní dokument tam zavedený měl povahu konossementu. Duplikát nákladního listu v přepravě železniční jest nedostatečným surogátem zcizitelného papíru; úprava kombinované přepravy s jedním přepravním dokumentem mohla by se případně státi východiskem modernější úpravy otázky dispozičního práva i v čisté přepravě železniční.

Další obtíží při kombinované přepravě jest otázka tarifní vzhledem k různé její úpravě u každého z obou prostředků dopravních. Překážky nezdají se však nepřekonatelnými, zejména pokud by šlo o dopravu rychlozboží.